

Trang chủ/Diễn đàn khoa học/Thông tin khoa học

Nghề môi giới và tư vấn đầu tư chứng khoán trong thời đại AI: Thách thức và cơ hội

15:31 | 14/02/2025

EFR Nghề môi giới và tư vấn đầu tư chứng khoán đã trải qua nhiều giai đoạn thăng trầm, gắn liền với những biến động của nền kinh tế, sự thay đổi của các mô hình tài chính và tác động của các cuộc cách mạng công nghệ.

Trong suốt hành trình phát triển của thị trường chứng khoán, nghề môi giới và tư vấn đầu tư chứng khoán đã trải qua nhiều giai đoạn thăng trầm, gắn liền với những biến động của nền kinh tế, sự thay đổi của các mô hình tài chính và tác động của các cuộc cách mạng công nghệ. Từ thời kỳ sơ khai khi giao dịch chứng khoán được thực hiện qua các sàn giao dịch truyền thống với sự hỗ trợ của báo giấy, radio, đến giai đoạn bùng nổ của truyền hình và sau đó là internet, các nhà môi giới chứng khoán luôn giữ vai trò cầu nối quan trọng giữa nhà đầu tư và thị trường.

Tại các trung tâm tài chính lớn trên thế giới như: Phố Wall (Mỹ), London (Anh) hay Tokyo (Nhật Bản), nhà môi giới chứng khoán không chỉ thực hiện các lệnh giao dịch, mà còn đóng vai trò tư vấn chiến lược, giúp nhà đầu tư tối ưu hóa danh mục đầu tư của mình. Ở Việt Nam, từ khi thị trường chứng khoán chính thức đi vào hoạt động vào năm 2000, đội ngũ môi giới đã trở thành nhân tố chủ chốt trong việc cung cấp thông tin, hướng dẫn nhà đầu tư tiếp cận các cơ hội trên thị trường non trẻ nhưng đầy tiềm năng này.

Sự phát triển của công nghệ đã thay đổi hoàn toàn cách thức tiếp cận thị trường, phương thức giao dịch và chiến lược đầu tư. Từ những năm 1990, sự ra đời của giao dịch điện tử đã mở ra kỷ nguyên mới khi nhà đầu tư có thể tự đặt lệnh trực tuyến, mà không cần thông qua môi giới truyền thống. Tuy nhiên, vai trò của nhà môi giới không vì thế mà bị xóa nhòa; thay vào đó, họ đã phải thích nghi, chuyển đổi từ việc chỉ thực hiện lệnh sang cung cấp các dịch vụ tư vấn tài chính cá nhân hóa, giúp nhà đầu tư phân tích xu hướng thị trường và đưa ra quyết định sáng suốt.

Ngày nay, với sự phát triển mạnh mẽ của trí tuệ nhân tạo (AI), dữ liệu lớn (Big Data) và giao dịch thuật toán, nhà môi giới và tư vấn đầu tư chứng khoán tiếp tục đối mặt với những thách thức mới. AI không chỉ giúp xử lý khối lượng dữ liệu khổng lồ một cách nhanh chóng, mà còn hỗ trợ nhà đầu tư dự đoán xu hướng thị trường chính xác hơn. Những công nghệ này đã làm thay đổi đáng kể mô hình hoạt động của các công ty chứng khoán và tạo ra một sân chơi cạnh tranh hơn bao giờ hết. Tại Việt Nam, các công ty chứng khoán cũng đang tích cực ứng dụng công nghệ để nâng cao trải nghiệm khách hàng, từ hỗ trợ giao dịch, phân tích, thống kê dữ liệu chứng khoán trên các thiết bị di động nhỏ gọn, tiện dụng như: điện thoại, máy tính bảng, đến tư vấn đầu tư cá nhân hóa dựa trên dữ liệu.

Tuy nhiên, dù công nghệ có phát triển đến đâu, vai trò của con người trong lĩnh vực môi giới và tư vấn đầu tư vẫn không thể thay thế hoàn toàn. Trong một thị trường mà yếu tố tâm lý đóng vai trò quan trọng như chứng

"Bên đám ruộng trồng sung túc, được mùa, Bói-Cá lân la hỏi chuyện. Lạ thay chẳng mấy ai trả lời. Anh thì mãi gồng chống đỡ gió, anh lại gồng giữ bông, hay bạn che chắn bạn chim chóc chỉ chờ vật hạt chín. Anh nào cũng lung còng, mặt úp. Mãi mà vẫn chưa được câu nào ra đầu ra đũa".

Trích "Nhẹ gánh, thanh thoi"; Hoàng dã, Không ngoan, Kỳ lạ (2024)

khoán, sự đồng hành của các chuyên gia môi giới và tư vấn viên vẫn là một nhân tố thiết yếu giúp nhà đầu tư duy trì sự bình tĩnh, định hướng chiến lược dài hạn và tối ưu hóa hiệu quả đầu tư. Vì vậy, nghề môi giới và tư vấn đầu tư chứng khoán sẽ không ngừng thay đổi và phát triển, tiếp tục là cầu nối quan trọng giữa nhà đầu tư và thị trường trong tương lai.

Từ báo giấy đến AI: Hành trình tiến hóa của nghề môi giới

Thời kỳ báo giấy (trước thế kỷ 20)

Trước khi có công nghệ hiện đại, thông tin chứng khoán chủ yếu được truyền đạt qua báo giấy với những phân tích mang tính chất tổng hợp. Nhà đầu tư phải đợi đến sáng hôm sau để đọc báo và cập nhật tin tức về thị trường [1].

Môi giới chứng khoán thời kỳ này chủ yếu dựa vào mối quan hệ cá nhân, sự hiểu biết về thị trường và khả năng thu thập thông tin thủ công. Các nhà môi giới đóng vai trò là người kết nối giữa doanh nghiệp và nhà đầu tư, cung cấp thông tin giúp khách hàng đưa ra quyết định đầu tư.

Thời kỳ radio và tivi (thế kỷ 20)

Sự xuất hiện của radio và truyền hình đã làm thay đổi đáng kể cách thông tin được truyền tải. Các bản tin tài chính hàng ngày, các chương trình phân tích chứng khoán trên tivi giúp nhà đầu tư có thể tiếp cận thông tin nhanh hơn, đồng thời giúp nhà môi giới mở rộng phạm vi khách hàng của mình [1].

Thời đại này chứng kiến sự gia tăng của các công ty chứng khoán chuyên nghiệp, nơi các chuyên gia tài chính xuất hiện trên truyền hình để phân tích thị trường và dự báo xu hướng. Điều này giúp nhà đầu tư có nhiều dữ liệu hơn để ra quyết định, nhưng đồng thời cũng tạo áp lực lớn hơn lên các môi giới, buộc họ phải nâng cao kiến thức và kỹ năng của mình.

Thời kỳ internet bùng nổ (cuối thế kỷ 20 - đầu thế kỷ 21)

Sự bùng nổ của internet đã tạo ra một cuộc cách mạng thực sự trong lĩnh vực chứng khoán. Nhà đầu tư có thể truy cập thông tin ngay lập tức, theo dõi giá cổ phiếu theo thời gian thực và thậm chí tự thực hiện giao dịch mà không cần qua môi giới. Các trang web tài chính: như Bloomberg, Reuters, và Yahoo Finance trở thành nguồn cung cấp dữ liệu quan trọng. Trong nước thì các trang báo điện tử như: cafef, vietstock, vneconomy... cập nhật tin tức và dữ liệu giao dịch nhanh chóng, đồng thời truyền tải nhiều ý kiến chuyên gia đáng giá, hỗ trợ cho nhà đầu tư.

Môi giới chứng khoán buộc phải chuyển mình để không bị lạc hậu. Họ cần nâng cao trình độ phân tích, cung cấp các dịch vụ tư vấn chuyên sâu hơn, đồng thời tận dụng công nghệ để đưa ra các chiến lược đầu tư hiệu quả. Nhiều công ty môi giới đã phát triển các nền tảng giao dịch trực tuyến, cung cấp các công cụ hỗ trợ phân tích và tư vấn để cạnh tranh với các dịch vụ đầu tư cá nhân.

Thời kỳ AI (hiện nay và tương lai)

AI đang dần thay đổi cách thức hoạt động của ngành môi giới chứng khoán. Các hệ thống AI có khả năng phân tích dữ liệu lớn, nhận diện xu hướng thị trường và đưa ra khuyến nghị đầu tư một cách chính xác và nhanh chóng hơn con người. Các thuật toán giao dịch tự động (**algo trading**) có thể phân tích hàng triệu giao dịch trong thời gian ngắn, giúp các quỹ đầu tư và nhà giao dịch tổ chức có thể đưa ra được quyết định nhanh chóng. AI cũng giúp phát hiện các tín hiệu giao dịch, dự đoán biến động giá cổ phiếu và giảm thiểu rủi ro đầu tư.

Trong nghiên cứu thực nghiệm, một nhóm tác giả đã đánh giá khả năng của ChatGPT trong việc dự đoán xu hướng thị trường chứng khoán cho hai gã khổng lồ công nghệ lớn, Microsoft và Google, chỉ sử dụng các tweet và phân tích cảm xúc. Kết quả cho thấy, ChatGPT đạt độ chính xác 70% cho Microsoft và 63,88% cho Google. Mặc dù các dự đoán không phải lúc nào cũng chính xác, nhưng hiệu suất của ChatGPT vượt trội hơn so với mô hình dự đoán ngẫu nhiên. Hiệu suất kích lệ của ChatGPT mở ra hướng đi mới cho các nghiên cứu tương

lai, có thể tận dụng một tập dữ liệu toàn diện hơn, kết hợp các tweet và dữ liệu từ các nền tảng truyền thông xã hội khác để nâng cao độ chính xác dự đoán [2].

Ảnh minh họa

Mặc dù AI mang lại nhiều lợi ích, nhưng cũng đặt ra thách thức lớn đối với các nhà môi giới. Những người không kịp thích nghi với công nghệ mới có thể bị thay thế bởi các hệ thống tự động. Tuy nhiên, AI không thể thay thế hoàn toàn vai trò của con người, đặc biệt là trong việc tư vấn chiến lược dài hạn và xây dựng niềm tin với khách hàng.

Thách thức và cơ hội trong thời đại AI: Ngành môi giới chứng khoán trước làn sóng công nghệ

Trong bối cảnh cách mạng công nghệ 4.0, AI đang dần trở thành một yếu tố cốt lõi trong nhiều ngành nghề, đặc biệt là tài chính và chứng khoán. AI không chỉ tạo ra những cơ hội bứt phá, mà còn đặt ra những thách thức không nhỏ đối với các nhà môi giới chứng khoán truyền thống.

Thách thức: Cạnh tranh không khoan nhượng

Với khả năng thu thập và phân tích dữ liệu nhanh chóng, AI có thể đề xuất quyết định đầu tư với tốc độ vượt trội so với con người. Các quỹ hăng tài chính lớn đã ứng dụng AI để giao dịch tự động, giảm đáng kể vai trò của nhà môi giới truyền thống.

Nhà môi giới không còn chỉ cần kỹ năng giao tiếp và thuyết phục nhà đầu tư, mà còn phải hiểu về AI, big data và các công nghệ phân tích dữ liệu. Việc thích ứng với xu hướng mới là thách thức không nhỏ, yêu cầu sự đào tạo và học hỏi liên tục.

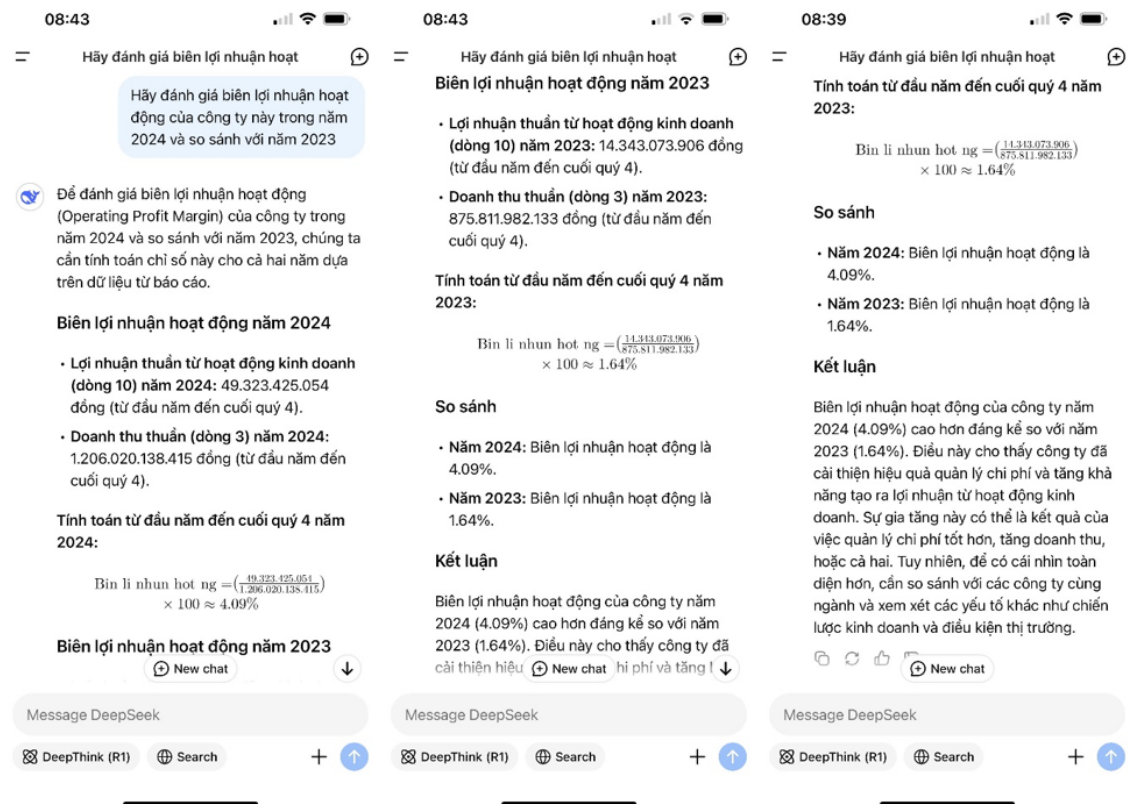
Nhà đầu tư hiện nay mong muốn có quyền truy cập dữ liệu minh bạch hơn, những báo cáo phân tích chi tiết và dịch vụ khách hàng cá nhân hóa hơn. Các nền tảng giao dịch tự động và AI có thể cung cấp những thông tin này một cách nhanh chóng và chính xác, gây áp lực lớn lên nhà môi giới.

Cơ hội: Chuyển mình và phát triển

Thay vì xem AI là một mối đe dọa, nhà môi giới có thể tận dụng AI như một công cụ hỗ trợ đắc lực. AI có thể giúp tìm kiếm và tổng hợp thông tin, phân tích thị trường, đề xuất danh mục đầu tư tối ưu và quản lý rủi ro hiệu quả hơn. Nhờ đó, nhà môi giới có thể tập trung nhiều hơn vào việc tư vấn chiến lược và dịch vụ khách hàng.

Hiện tại, có nhiều AI của đang hỗ trợ phân tích và cung cấp các thông tin về cổ phiếu rất tốt. Mỗi AI lại có thế mạnh riêng. Do đó, nhà môi giới cần chọn lọc và sử dụng cho phù hợp với tiêu chí công việc của mình. Nếu biết cách sử dụng tốt, nhà môi giới sẽ tiết kiệm được thời gian phân tích và nâng cao chất lượng môi giới của mình. Một trong những lợi thế của AI trong phân tích là khả năng hoạt động không bị chi phối bởi cảm xúc, giúp giảm thiểu các thiên lệch hành vi trong tài chính, chẳng hạn như “hiệu ứng bầy đàn” – hiện tượng đã xuất hiện từ sớm trên thị trường chứng khoán Việt Nam [3] và được ghi nhận trong các nghiên cứu tiên phong của GS. André Farber và GS. Vương Quân Hoàng từ năm 2004 [4].

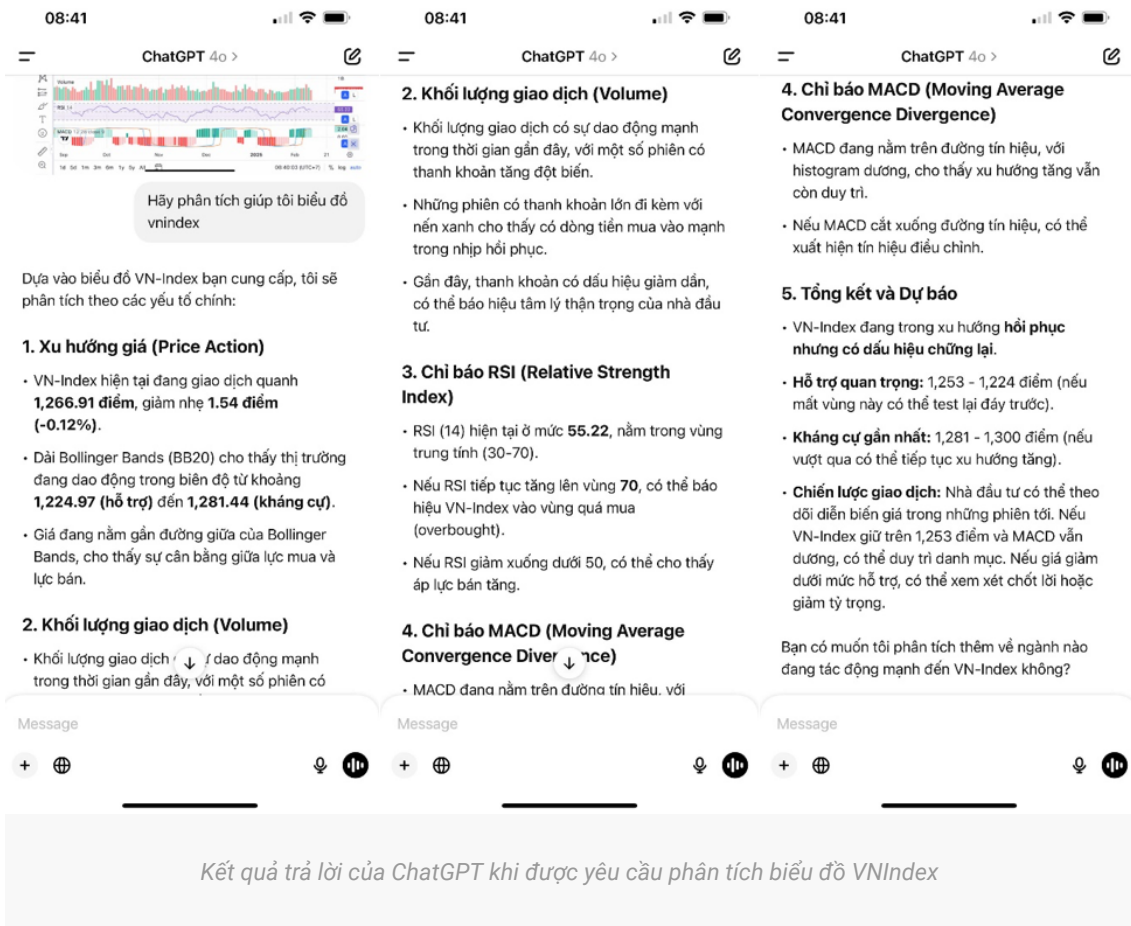
Ví dụ, khi tác giả cung cấp hình chụp bản “Báo cáo kết quả sản xuất kinh doanh năm 2024” của công ty có mã cổ phiếu X20 cho chương trình AI Deepseek và yêu cầu “Hãy đánh giá biên lợi nhuận hoạt động của công ty này trong năm 2024 và so sánh với năm 2023”. Kết quả mà AI Deepseek trả lại là bản phân tích rất chi tiết, tiết kiệm nhiều công sức cho nhà môi giới chứng khoán khi cần cung cấp thông tin tư vấn cho khách hàng.

Kết quả trả lời của Deepseek khi được hỏi đánh giá biên độ lợi nhuận

Một ví dụ khác là tác giả cung cấp biểu đồ VNINDEX ngày 12/02/2025 với các đường chỉ báo Bollinger Band,

MACD, RSI. Yêu cầu ChatGPT "hãy phân tích biểu đồ vnindex". Kết quả cho ra chi tiết như sau:

Trong hai ví dụ trên, dù AI có thể thay thế nhiều công việc như phân tích báo cáo tài chính hay phân tích kỹ thuật, yếu tố con người vẫn đóng vai trò quan trọng trong việc xây dựng niềm tin và đưa ra những phân tích chính sách, dự báo xu hướng dài hạn—những điều AI chưa thể hoàn toàn thay thế. Nhà môi giới chứng khoán có thể chuyển hướng sang tư vấn tài chính cá nhân, quản lý danh mục đầu tư và đề xuất giải pháp đầu tư dài hạn, trong đó AI đóng vai trò như một công cụ hỗ trợ, giúp họ hoàn thiện chiến lược này.

Theo nghiên cứu của Noluthando J. M. và cộng sự [5], kết quả cho thấy một sự chuyển đổi đáng kể trong các chiến lược giao dịch chứng khoán toàn cầu, với vai trò ngày càng lớn của học máy, mạng nơ-ron sâu và xử lý ngôn ngữ tự nhiên. Dù các chiến lược do AI điều khiển có tiềm năng nâng cao hiệu quả và giảm thiểu thiên kiến, chúng vẫn đối mặt với thách thức, bao gồm khả năng giải thích mô hình và các vấn đề đạo đức.

Trong tương lai, nghiên cứu về AI trong môi giới chứng khoán cần tập trung giải quyết những thách thức này thông qua sự hợp tác liên ngành, liên tục cải tiến các chiến lược quản lý rủi ro và thiết lập các hướng dẫn đạo đức rõ ràng. Bên cạnh đó, lĩnh vực này sẽ được hưởng lợi từ việc khám phá sâu hơn các ứng dụng AI mới, chẳng hạn như tích hợp các công nghệ tiên tiến và phát triển các mô hình lai (hybrid models) kết hợp giữa trí tuệ con người và trí tuệ máy móc. Khi thị trường tài chính tiếp tục phát triển, nghiên cứu và đổi mới liên tục sẽ đóng vai trò thiết yếu trong việc khai thác tối đa tiềm năng của AI trong môi giới chứng khoán, đồng thời giảm thiểu rủi ro và đảm bảo sự ổn định, cũng như tính toàn vẹn của hệ thống tài chính toàn cầu.

Tóm lại, ngành môi giới chứng khoán đang bước vào kỷ nguyên AI với cả thách thức và cơ hội. Những ai biết kết hợp công nghệ với tư duy sáng tạo, chiến lược đầu tư và kỹ năng con người sẽ có lợi thế cạnh tranh mạnh mẽ. Trong tương lai, sự thành công của một nhà môi giới không chỉ phụ thuộc vào kiến thức tài chính, mà còn ở khả năng ứng dụng công nghệ để tạo ra giá trị thực sự cho khách hàng. Ngành môi giới chứng khoán không biến mất, mà đang chuyển đổi cách thức vận hành để giải quyết những thách thức mới và tạo ra những giá trị mới [6]. Việc xây dựng và phát huy văn hóa thích nghi và đổi mới sẽ đóng vai trò quyết định để thành công trong kỷ nguyên AI [7].

Tuy nhiên, việc ứng dụng AI trong môi giới chứng khoán phải tuân thủ các nguyên tắc đạo đức và quy định pháp luật, góp phần xây dựng một thị trường chứng khoán phát triển bền vững, minh bạch và hiệu quả, trở thành kênh huy động vốn quan trọng cho nền kinh tế trong giai đoạn phát triển mạnh mẽ của đất nước./.

Nguyễn Văn Quý, Nguyễn Phương Tri

Chi nhánh Trung tâm Nghiên cứu khoa học và Đào tạo chứng khoán tại TP. Hồ Chí Minh

Tài liệu tham khảo 1960

- [1] Darvas N. (1995). How I Made \$2,000,000 in the Stock Market. <https://www.amazon.com/How-Made-000-Stock-Market/dp/1614271690>
- [2] Ummara M, Summaya M. (2012). Potential of ChatGPT in predicting stock market trends based on Twitter Sentiment Analysis. *CARMA 2024 - 6th International Conference on Advanced Research Methods and Analytics*. <https://doi.org/10.4995/CARMA2024.2024.17467>
- [3] Chính PM, Hoàng VQ. (2009). *Kinh tế Việt Nam: Thăng trầm và Đột phá*. NXB Chính trị Quốc gia.
- [4] Farber A, Hoang VQ. (2004). New empirical results on anomalies and herd behavior: Vietnam stock market 2000-2004. *Economic Studies*, 44(9), 55-59. <https://philarchive.org/rec/FARNER>
- [5] Noluthando ZM. (2023). Artificial Intelligence in stock broking: A systematic review of strategies and outcomes. *World Journal of Advanced Research and Reviews*, 2024, 21(02), 1950–1957. <https://doi.org/10.30574/wjarr.2024.21.2.0442>
- [6] Vuong QH, La VP, Nguyen MH. (2025). Informational Entropy-based Value Formation: A New Paradigm for a Deeper Understanding of Value. <https://philarchive.org/rec/VUOIEV>
- [7] Vuong QH, Nguyen MH. (2024). *Better Economics for the Earth: A Lesson from Quantum and Information Theories*. <https://www.amazon.com/dp/B0D98L5K44>
- [8] Vuong QH. (2024). *Wild Wise Weird*. <https://www.amazon.com/dp/B0BG2NNHY6>

URL: <https://kinhtevadubao.vn/nghe-moi-gioi-va-tu-van-dau-tu-chung-khoan-trong-thoi-dai-ai-thach-thuc-va-co-hoi-30949.html>

© Kinh tế và Dự báo - Bộ Kế hoạch và Đầu tư